

Sisällys

Lukijalle 9

I TITO COLLIANDER JA KANSALLISSOSIALISMI TUTKIMUSKOHTENA 15

Politiikkaa ja pyhiinvaellusta 17

Poliittisen pyhiinvaelluksen ilmiö 22

Intellektuellien rooli ja romanttisen rakkauden ihanne 24

Mitä on poliittinen sosialisatio? 27

Kirjallisuussosiologiasta ja kirjailijan sosiologisesta
ymmärtämisestä 30

Tutkimuksen sijoittumisesta kirjallisuudenhistorian
perinteeseen 35

Tutkimuksen lähteistä ja niiden käytön rajoituksista 38

Fasismi ja kansallissosialismi 41

Historiakeskusteluja kansallissosialismista 49

Fasismia ja kansallissosialismia Suomessa 51

Fasismia ja kansallissosialismia käsittelevää kotimaista
tutkimusta 53

Sivistyneistöä ja kulttuurihenkilöitä koskevaa tutkimusta 58

Miehiä, naisia ja monenlaisia tulkintoja 61

Tito Colliander yleisesitysten ja tutkimuksen valokeilassa	64
Tito Colliander ja unohdettu kansallissosialismi	67
Tito Colliander ja kansallissosialismi tutkijoiden silmin	70
Tito Colliander ja kansallissosialismi 2000-luvun tutkimuksessa	76

II TITO COLLIANDERIN POLIITTISEN TOIMINNAN SOSIAALINEN TAUSTA 81

Tito Collianderin perhe ja sukuverkosto	83
Säätyläisyys ja Collianderin suvun sotilasperinteet	85
Isän maailman merkitys	89
Von Schoultzin suvun traditiot	96
Sosiaalisen miljöön ongelmia	103
Lokakuun vallankumous 1917 ja sosiaalinen romahdus	106
Tito Colliander haastattelujen valossa	110
Sosiaalisen miljöön ongelmia 1920-luvulla	113
Intermezzo Porvoossa	117
Elämää 1930-luvun alussa ja Villa Golicke	118
Säätyläistunteita ja taloushuolia	122
Tito Collianderin kulttuuripiiri ja poliittinen ja kirjallinen ryhmittäminen 1930- ja 1940-luvulla	125
Vuoden 1918 kirjalliset rintamat	127
Saksa ja vuoden 1918 perintö	129
Vallitseva kulttuuri ja valkoinen Suomi	132
1930-luvun oikeistoradikalismi ja sen tausta	136
Aktiva Studentförbundet ja <i>Svensk Botten</i>	141
Musta kaarti	143
Örnulf Tigerstedtin vaikutus	146
Bertel Gripenbergin vaikutus	152

III TITO COLLIANDER JA MUITA SUOMALAISIA KOLMANNEN VALTAKUNNAN VIERAINA 163

- Tito Colliander kansallissosialistisessa Saksassa 165
 - Matkakirja *Glimtar från Tyskland* 170
 - Saksaa käsittelevät artikkelit 175
 - Toinen matka Saksaan vuonna 1937 184
 - Saksa 1930-luvun lopussa ja 1940-luvun alussa 190
 - Matka Weimarin kirjailijakokoukseen vuonna 1942 197

Muita suomalaisia Saksassa: mahdollisia poliittisia pyhiinvaeltajia ja kriittisiä tarkastelijoita 206

- Aarno Karimo germaanien maassa 208
- Olavi Paavolainen Kolmannen valtakunnan vieraana 210
- Göran Stenius ja viides näytös 215
- V. A. Koskenniemen havaintoja ja vaikutelmia Kolmannesta
valtakunnasta 219
- Arvi Kivimaan runoilijamatka halki Saksan 224
- Irja Sallan matkapäiväkirjat 228
- Tito Collianderin matkakirja ja muut matkakirjat 231

IV TITO COLLIANDER JA MATKOJA UTOPIAAN 233

- Tito Collianderin sitoutuminen Hitlerin Saksaan 235
 - Fasismien ja uskonnon suhde 240
 - Sosiaalinen tausta ja poliittinen asennoituminen 248
 - Tito Colliander älymystön fasismien ja kirjallisen fasismien
edustajana 252
 - Tito Collianderin myöhempi tulkinta poliittisesta
toiminnastaan 254

Intellektuellit ja totalitarismi	261
Sosiaalinen romahdus ja fasismin lumous	266
Suomalaisen älymystön edustajia ja reaktioita	272
Lähteet ja kirjallisuus	283
Kirjoittaja	311
Abstract	312
Henkilöhakemisto	313